

jeg dog tror, at vi alle ønsker at faa det bedst mulige Resultat ud af.

Eduard Larsen: Erfaringen har sikret vist, at der er Trang til en Lov af Form som dette Lovforslag. Jeg kunde nemt ved en Redegørelse hentet fra Motiverne til det i Samlingen 1908—09 fremsatte Lovforslag om Laan til Opførelse af Arbejderboliger paavise, hvordan der Aar efter Aar har meldt sig flere Foreninger for at faa Laan; end det har været muligt at tilfredsstille. Den sidste ærede Taler kom imidlertid ind paa en Tankegang, som, saa vidt jeg kan se, i Virkeligheden ganske sprængte Lovforslagets Rammer. Den Grundtanke, hvorpaa han byggede, vil jeg paa Forhaand ingenlunde stille mig afvisende overfor. Jeg mener ogsaa, at det var heldigt, at det ærede Medlem slog til Lyd for disse Tanker, ikke mindst ved at pege paa Erfaringerne fra Østerrig. Jeg vilde ogsaa anse det for godt, om det Udvalg, der bliver nedsat, kunde finde Lejlighed til at gøre et forbedrende Arbejde for denne Sag og eventuelt fremskaffe værdifulde Oplysninger; men jeg vil rigtignok anse det for uheldigt i dette Øjeblik ved Forsøg paa fuldstændig at lægge Loven om at bryde ind i Udviklingen, saaledes at man maaske kom til at standse den. Man maa erindre, at Lovforslaget skal vedtages; er Loven ikke udtrykkelig fornyet, falder den bort den 31. Marts 1914. Der er ikke en Gang en Revisionsparagraf. Denne Udvikling, som der nu synes at være en vis Sundhed i, kunde man altsaa risikere at sætte paa Spil ved at udvide den gældende Lovs Rammer. Hvad angaar det ærede Medlems enkelte Bemærkninger, er der de Ting, jeg mener kan rettes ad administrativ Vej, og uden at man kom udenfor den bestaaende Lovs Rammer. Naar der blot er Tale om, at Bygningerne teknisk set er slet byggede eller fra et æstetisk Synspunkt utilfredsstillende, kunde man vel nok finde en eller anden Form, hvorunder Staten tog den Side af Sagen i sin Haand. Har Kommunen kunnet gøre det, kan Staten ogsaa. Med Hensyn til dette: at Loven har været benyttet til Spekulation, mener jeg, at Staten paa dette Punkt maa være i Stand til at gribe ind. Den bør ikke være forpligtet til at lade Laan gaa over paa en ny Ejer i Tilfælde af, at den paagældende Ejendom afhændes. Staten maa være i Stand til frit at bestemme, paa hvilke Betingelser den i saa Fald vil forny sine Laan. Naar det ærede Medlem saa stærkt fremdrog, at der var enkelte Jordejere, som havde sat sig i Forbindelse

med en Forenings Stiftere og derefter udnyttet den derved skabte Situation, vilde jeg ønske, at det ærede Medlem nærmere kunde karakterisere den Fremgangsmaade, der her er blevet anvendt; thi det har stor Interesse at erfare, hvorledes det har kunnet gaa til, at Staten i et saadant Tilfælde ikke er skredet ind.

Det ærede Medlem sætter jo som Maal hverken mere eller mindre end dette: ved Lovgivning at regulere Huslejens Størrelse. Jeg maa sige, at jeg stadig, saa længe vi staar paa det kapitalistiske Samfunds Grund, er mistroisk overfor Muligheden af noget saadant. Selv om man tager en Sum som de østerrigske 25 Mill. Kr., er den dog kun en Draabe i Havet i Forhold til de Beløb, som det hele store Samfund tumler med. Jeg er tilbøjelig til at tro, at det er en Kimære at tænke sig, at man gennem saadanne Byggeforeninger i væsentlig Grad skulde kunne regulere Huslejen i en Storby som f. Eks. København, og jeg skulde ogsaa tro, det vilde være vanskeligt i smaa Byer. Men selv om man vilde tænke den Tanke, er det klart, hvad for øvrigt allerede det ærede Medlem har sagt, at den Ramme, der er angivet ved Fastsættelsen af en Laanesum paa 400,000 Kr., aldeles ikke tillader, at man slaar ind paa den Vej, det ærede Medlem talte om. Under den Forudsætning maatte vi tage en Forhøjelse af Laanesummens Størrelse under Overvejelse, og naar Laanene til Husmandsbrug andrager 4 Mill. Kr. om Aaret, vil jeg antage, at vi meget let kom op til en lignende Sum for Byernes Vedkommende, da de enkelte Værdier, der her bliver Tale om, er saa overordentlig meget større end Husmandsbrugenes; i en Købstad, i hvert Fald i København, er en Ejendom til en 100,000 Kr. dog noget ret almindeligt.

I Forbindelse hermed staar det Ønske, at den samlede Sum blev anvendt i anden Prioritets Laan. Selvfølgelig ser jeg meget vel, hvad Konsekvensen deraf vilde blive, nemlig at der kunde oprettes flere Byggeforeninger, at der for saa vidt kunde skabes flere Boliger. Men jeg mener, at dette Spørgsmaal kun bør løses i Forbindelse med det, om man overhovedet skal fastsætte en langt større Sum end de 400,000 Kr., thi selv om man fordelte denne Sum paa anden Prioriteter, vilde dette dog neppe betyde noget mærkbart. Skal vi blive ved de 400,000 Kr., det vil sige blive indenfor Lovens Rammer, maa jeg rigtignok mene, at den højtærede Finansminister har truffet noget udmærket ved at sætte Laanesummen til 80 pCt., til 4/5 af Laaneværdien.